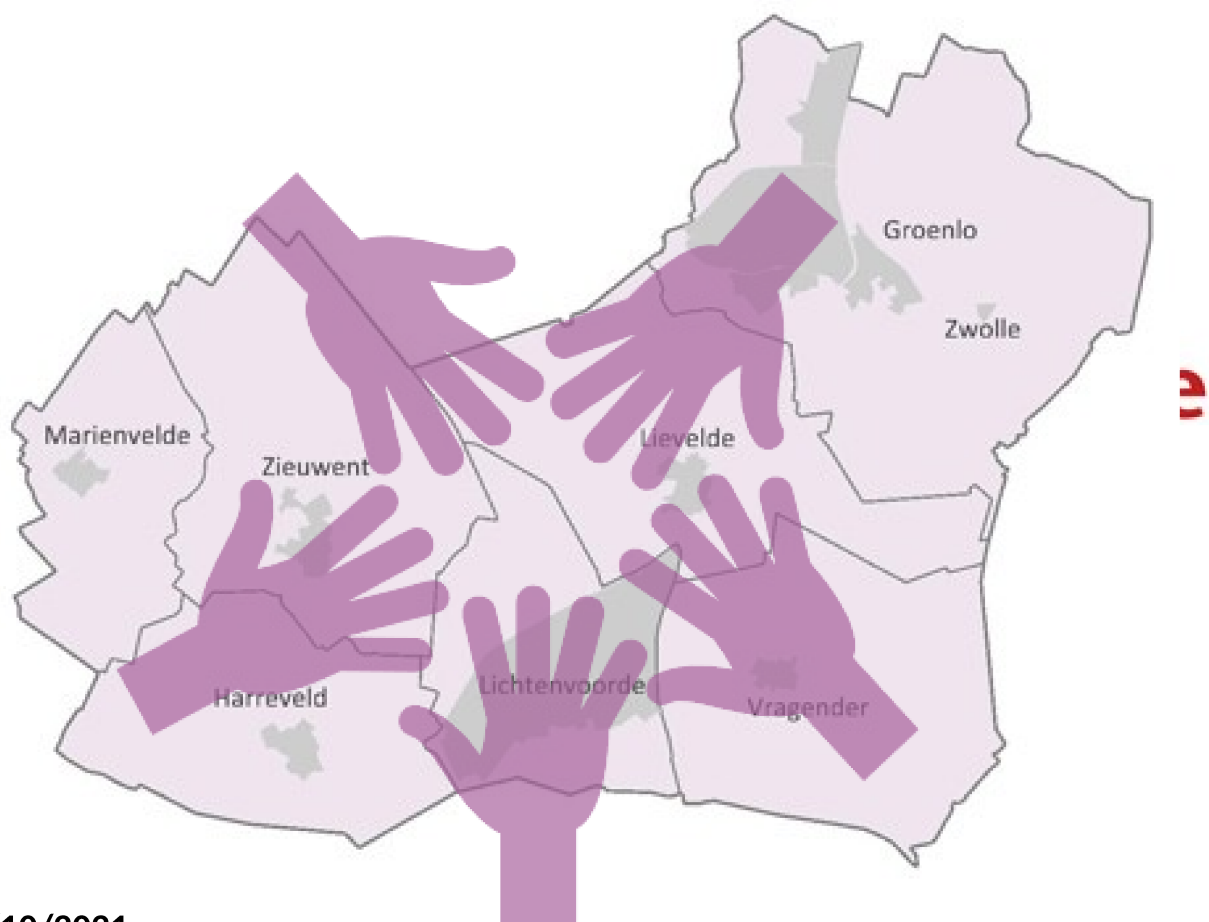

Beleidskader - Participatie in Oost Gelre

Visie & Uitgangspunten bij initiatieven in de fysieke leefomgeving

06/10/2021

Participatie in Oost Gelre

In Oost Gelre is participatie toegankelijk, vooraf duidelijk en met alle belanghebbenden vormgegeven. Vooral zo vroeg mogelijk inzetten op participatie is essentieel. Want, wij willen dat plannen in de fysieke leefomgeving samen tot stand komen. Goede ideeën, creativiteit, verschillende perspectieven en belangen

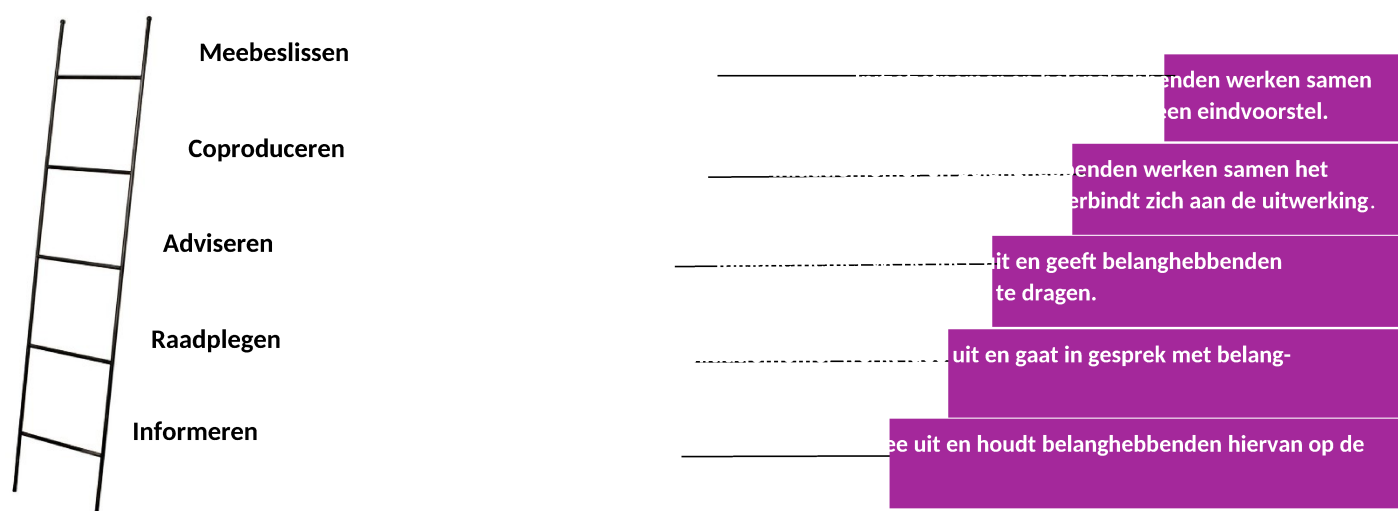
komen bij voorkeur meteen op tafel. Zodat bestuurders uiteindelijke besluiten goed geïnformeerd en op basis van een duidelijke afweging kunnen nemen.

De Omgevingswet is het startpunt voor dit beleidskader. “Het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden [...] bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit”, dat is de definitie van participatie volgens de Omgevingswet. Belanghebbenden zijn personen die mogelijk gevolgen ondervinden van het besluit omtrent een plan of project. Dit kunnen burgers, vertegenwoordigers van bedrijven, professionals van maatschappelijke organisaties en bestuurders van overheden zijn. Vanuit deze definitie richt Oost Gelre participatie in.

Participatie kan op veel manieren vorm krijgen. Het verstrekken van informatie aan burgers, het raadplegen van burgers, vragen van advies aan burgers, burgers die samen met de gemeente beslissen, maar ook burgers die zelf initiatiefnemer zijn van een idee of kunnen meebeslissen.

Participatie geldt voor alle initiatiefnemers en voor alle initiatieven (met en zonder vergunning) in de fysieke leefomgeving. De verantwoordelijkheid ligt bij deze initiatiefnemer; dit kan een inwoner, ondernemer of de gemeente zelf betreffen.

Participatie goed inrichten vóór de formele aanvraag, dat is nodig. Zo kunnen initiatiefnemers informatie geven over hoe belanghebbenden bij de voorbereiding zijn betrokken. Maar vooral ook wat de resultaten daarvan zijn. De vorm die initiatiefnemers hiervoor kiezen is vrij. De gemeente faciliteert om passende en eigentijdse vormen van participatie in te zetten.

Figuur 1: Participatieladder. Brengt niveaus van participatie in beeld. Gebaseerd op de participatieladder uit de Participatienota 2016.

1. Waarom participatie?

Gezamenlijk de fysieke leefomgeving ontwikkelen – Plannen die gemaakt worden in de fysieke leefomgeving zijn belangrijk om gezamenlijk vorm te geven. Of die nu groot of klein zijn. Zowel inwoners, bedrijven als de gemeente hebben hier een rol in. Het is daarom nodig om belanghebbenden zo vroeg mogelijk te betrekken. De kans is groot dat deze vorm van overleg ook formele bezwaren voorkomt.

Betere plannen of beleid maken - Belangen, kansen en zorgen op tijd in beeld brengen helpt. Ook het gebruik maken van ideeën en kennis van belanghebbenden. Zo kunnen plannen en beleid in een vroeg stadium worden verbeterd. De gemeente kan zelf ook initiatiefnemer zijn in de fysieke leefomgeving, door een project of specifiek beleid te ontwikkelen. Met inzet van participatie worden deze beter gemaakt.

Zorgvuldige besluiten nemen - Besluiten kunnen zorgvuldig genomen worden, als belangen helder en tijdig in beeld zijn. Zorgvuldig besluiten over inrichting van de fysieke leefomgeving is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Deze weegt individuele, collectieve en algemene belangen. Op basis van transparante informatie is het mogelijk om te laten zien wat deze afweging van belangen inhoudt. Participatie helpt om het wegen van verschillende belangen en invalshoeken duidelijk te maken.

2. Uitgangspunten van participatie

Participatie in Oost Gelre...

- **wordt ingezet bij alle initiatieven in de fysieke leefomgeving**
De initiatiefnemer is aan zet om participatie te realiseren. Dat kan klein zijn. Een dakkapel plaatsen vraagt iets anders dan de aanleg van een windmolenpark. En iets anders dan het ontwikkelen van gemeentelijk beleid voor deze leefomgeving. De invulling en de verslaglegging van participatietrajecten is afhankelijk van de grootte en impact van het initiatief op de fysieke leefomgeving.
- **wordt zo vroeg mogelijk in het proces vormgegeven**

Participatie vroeg vormgeven vergroot de mogelijkheid om als initiatiefnemer in gesprek te gaan met de omgeving. Zodat kansen, belangen en zorgen zo snel mogelijk worden gesignaleerd. Het is aan de initiatiefnemer zelf om vervolgens te bepalen hoe deze informatie invloed heeft op het verdere ontwerp van het initiatief.

- **start bij de initiatiefnemer, deze is verantwoordelijk**
De initiatiefnemer bepaalt op welke wijze participatie wordt ingericht en licht dit toe. De gemeente bepaalt vervolgens of er voldoende gegevens zijn om een zorgvuldige afweging te maken en een besluit te nemen. Bij gemeentelijke initiatieven voert de gemeente participatie uit en motiveert hoe participatie is ingericht.
- **wordt uitgevoerd op een zo'n hoog mogelijk en passend niveau van de participatieladder**
Het niveau van participatie wordt mede bepaald door de grootte en impact van een initiatief. Hoe hoger op de ladder, hoe meer betrokkenheid en invloed van belanghebbenden. Oost Gelre streeft naar een hoog niveau van participatie: adviseren of coproduceren.
- **is zo transparant mogelijk vormgegeven, voor alle belanghebbenden en geïnteresseerden**
Duidelijkheid en transparantie over het doel en het proces van participatie is voor burgers nodig. Zo weten zij met welk doel zij worden betrokken, welke rol ze hebben en hoe ze kunnen handelen. Deze verwachtingen worden afgestemd met de trede op de ladder. Zowel vooraf als tijdens het participatietraject. Maar ook voor geïnteresseerden is het op deze manier duidelijk wat er zich met welk doel in een proces van participatie afspeelt.
- **is erop gericht belangen helder in beeld te krijgen**
Inzicht in de positie van belanghebbenden ontstaat op basis van een participatie traject. Dit maakt het mogelijk om een besluit te nemen. Mogelijk wordt zonder 100% draagvlak voor een besluit, toch dit besluit genomen. Dit gebeurt op basis van afweging tussen individuele, collectieve en algemene belangen. In Oost Gelre is draagvlak door participatie geen doel op zich. Door participatietrajecten kan het draagvlak op termijn wel worden vergroot.
- **gebeurt onder alle belanghebbenden van een initiatief; met name ook bij de minder mondige of voor de hand liggende personen**
Alle belanghebbenden worden in een participatietraject benaderd. Ook al zijn deze personen minder voor de hand liggend, mondig of goed te bereiken. De gemeente wil actief op zoek naar deze mensen en hen met de juiste communicatiemiddelen aanspreken. Ze stimuleert initiatiefnemers om hetzelfde te doen.
- **wordt ondersteund door de gemeente;**
De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van een participatietraject. De gemeente biedt ondersteuning voor zowel de initiatiefnemer als voor de belanghebbenden. Via handreikingen en aanvullende kanalen stelt de gemeente informatie beschikbaar. Deze informatie gaat over de regels, het doel, de te zetten stappen en de mogelijke inrichting van participatie. Maar ook over het proces van behandeling binnen de gemeente. Diverse medewerkers denken als sparringpartner mee en adviseren op basis van de richtlijnen uit de handreiking.
- **wordt op een eigentijdse en met name digitale wijze ingevuld**
De gemeente zet eigentijdse middelen, technologieën en participatievormen in bij communicatie over en het uitvoeren van participatie. Zodat initiatiefnemers via *realtime* informatie weten waar ze aan toe zijn. Maar ook, zodat de gemeente zelf info vanuit belanghebbenden verzamelt en transparant inzicht biedt in het participatietraject. Dit betreft de eigen website van gemeente Oost Gelre, maar kan ook een interactief platform of gebruik van online media zijn. Hiermee is het online mogelijk om een netwerk te bouwen en te gebruiken dat participatie eenvoudig en toegankelijk maakt.

Inwoners die niet of minder digitaal vaardig zijn benadert de gemeente met passende (offline) communicatie. De gemeente stimuleert initiatiefnemers met de handreikingen en ondersteuning om dit op een vergelijkbare manier te doen.

3. Bestuurlijke rol

De rol die de gemeente aanneemt in relatie tot participatie, verschilt met de impact van het initiatief. Onder de Omgevingswet is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het vaststellen van de kaders voor participatie voor beleid. Ook is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het blijvend bewaken van de participatie binnen de kaders. Bij eigen gemeentelijke initiatieven stelt het college voorafgaande aan een initiatief het participatieplan of niveau en vorm vast.

Wanneer de gemeente initiatiefnemer is, volgt zij de genoemde uitgangspunten voor participatie. Bijvoorbeeld bij het opstellen van de Omgevingsvisie weegt de gemeente duidelijk af wie ze betreft en via welke vormen ze een goede afspiegeling van belangen krijgt.

De gemeente is bij elk initiatief duidelijk over haar eigen betrokkenheid, rol en belang, aansluitend op het uitgangspunt van transparantie. Een initiatief waarbij sprake is van een buitenplanse Omgevingsplan activiteit, heeft een grote impact op de omgeving. Hierbij spelen veel belangen. In deze en andere gevallen met grote impact en zwaarwegende belangen, speelt de gemeente een informatieve en faciliterende rol voor zowel initiatiefnemers als belanghebbenden.